

УДК 621.326

Скакун Ю. – ст. гр. ПОс-32

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

РОЛЬ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ У ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Науковий керівник: доцент, доктор філософії Гумен Ю.Є.

Skakun Yu.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

THE ROLE OF POLITICAL PARTIES IN THE LIFE OF SOCIETY

Supervisor: Associate Professor, Doctor of Philosophy Humen Yu.Ye.

Ключові слова: політичні партії, політична система, громадянське суспільство, функції.
Keywords: political parties, political system, civil society, functions.

Тема функціонування політичних партій у житті суспільства нині є особливо актуальною. Вивчення цього інституту, ґрунтовне дослідження проблем, пов'язаних з ним, є надзвичайно важливим для розуміння загальних тенденцій розвитку політичного процесу.

Політична партія - це організована група громадян, що виражає інтереси тих чи інших соціальних верств і прагне до реалізації своєї мети шляхом боротьби за державну владу і її використання. [1].

Зрозуміти демократичну політику без організації політичних партій неможливо. Їхня діяльність глибоко проникає в політичне життя суспільства.

Звідси випливає й головна мета їхньої діяльності — захист соціально-політичних інтересів певних груп населення. Саме заради реалізації цих інтересів і ведеться боротьба за завоювання й утримання влади.

Політичні партії, як правило, мають свою програму, систему цілей, які вони активно пропагують та захищають. У тих суспільствах, де існує розвинута система політичних партій, діяльність яких базується на правових нормах, панує й політична стабільність. Суспільство за таких умов здатне цивілізовано вирішувати всі політичні проблеми, що виникають, використовуючи для цього різноманітні засоби, не боючись ані кризи, ані анархії. [5].

Ось чому помилковими є твердження деяких політиків про те, що партії за сучасних умов не потрібні, оскільки їм на зміну, мовляв, приходять «широкі соціальні рухи». Ось як, наприклад, висловився з цього приводу лідер Лівії М. Каддафі: «партія — це сучасна диктатура, це влада частини над цілим, знецінення демократії». «належність до партій — це зрада. Причому кількість партій не міняє суті справи» [3]. Намагання протиставити політичні партії «широким соціальним рухам», як це практично робить М. Каддафі, виливається в панування жорстокого тоталітарного режиму, в якому нема не тільки політичних партій, а й самої демократії.

Роль та місце політичних партій у політичній системі суспільства ґрунтовно розглянув один із найвпливовіших політологів сучасності — французький теоретик М. Дюверже [2]. Аналізуючи ці проблеми, М. Дюверже розглядає два головні питання: по-перше, наскільки політичні партії демократичні, тобто наскільки вони реально виражають і обстоюють інтереси і сподівання широких мас; по-друге, який режим є

демократичнішим: партійний чи безпартійний? Даючи відповідь на перше питання, М. Дюверже підкреслює, що організація сучасних політичних партій багато в чому не відповідає демократичним принципам. Внутрішня структура цих партій в основних рисах є авторитарною та олігархічною.

Така еволюція сучасних політичних партій справляє суттєвий вплив і на їхню парламентську діяльність. Її все більше визначають партійні функціонери, а не виборці. Реальне політичне життя складається так, що на виборців постійно «тисне» певна група членів партії та активістів. Партійні функціонери формують громадську думку у вигідному для себе напрямку за допомогою телебачення, радіо, преси та інших засобів.

Убачаючи в діяльності партії, яка діє на постійній та організованій основі, джерело формування приватного інтересу керівників, що відрізняється від інтересів решти членів партії, інший авторитет у теорії політичної партії — М. Острогорський взагалі пропонував «відмовитися від практики постійних партій, які мають своєю кінцевою метою владу і зберегти справжній характер партій як груп громадян, що спеціально організовані для здійснення певних політичних вимог». [4].

Що стосується питання про те, який режим є більш демократичним: партійний чи безпартійний, то, відповідаючи на нього, М. Дюверже доходить висновку, що за всіх своїх недоліків партійний режим усе-таки є кращим, ніж режим безпартійний. Режим без партій є набагато далі від демократії, ніж партійний, бо призводить до увічнення керівних еліт, створених за правом народження, багатства або посади. Ось чому, на думку М. Дюверже, політичні партії були й залишаються гарантами прогресивних змін у політичному житті суспільства. [2].

У сучасному світі в більшості держав функціонують багатопартійні політичні системи, бо саме такі є важливою умовою демократизації всіх сторін життя суспільства. Це найбільш розвинена форма політичного плюралізму, який віддзеркалює багатоманітність інтересів класів, соціальних груп та спільнот, що виявляються в політичній сфері.

Отже, усе сказане вище про роль та місце політичних партій у політичній системі впливає з аналізу вітчизняного та світового досвіду. Проаналізувавши думки вчених щодо важливості політичних партій можна сказати, що вони розділяються. Кожен по-різному визначає їх важливість. Узагальнивши можна сказати, що політичні партії є важливими у житті суспільства. Тому для формування в нашій країні політичних партій і суспільно-політичних об'єднань, що сприяють утвердженню демократичного, гуманного суспільства, ці міркування мають не стільки теоретичне, скільки практичне значення, бо вказують основні способи зміцнення їхнього авторитету та підвищення ролі в суспільному житті.

Список використаних джерел:

1. Гонюкова Л. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз : монографія / Л. Гонюкова ; за наук. ред. д-ра політ. наук Л. Є. Шкляра. – К. : НАДУ, 2009. – Ст. 392.
2. Дюверже М. Политические партии [пер. с франц. Л.А.Зиминой] – М. Академический Проект, 2000. – 538 с. – (Серия «Концепции»).
3. Обушний М. І. Партологія : навч. посіб. / Обушний М. І., Примуш М. В., Шведа Ю. Р. К. : Арістей, 2006. – 432 с.
4. Острогорский М. Демократия и политические партии / М. Острогорский. – М. : РОССПЭН (Российская политическая энциклопедия). – 1997. – 640 с.
5. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): навч. посіб. / П. П. Шляхтун. – К. : Либідь, 2005. – 576 с